

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання економіки
Протокол № 1 від 2.09.2024 р

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань

08 Право

Спеціальність

081 Право

Освітній рівень

Перший (бакалаврський)

Освітня програма

Правове регулювання економіки

Статус дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник : к.ю.н, доцент

Юрій ШИНКАРЬОВ

Завідувач кафедри
правового регулювання економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Лариса ЄРОФЄЄНКО

Харків

2024

ВСТУП

Актуальність навчальної дисципліни та її необхідність та роль у підготовці фахівців. Вивчення Кримінального права є обов'язковим для кожного здобувача вищої освіти у галузі права, оскільки отримати вищу освіти без здобуття знань та навичок у сфері кримінального права- неможливо. В процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти отримує комплекс знань в межах сучасної доктрини кримінального права та практичні навички ведення правозастосовчої діяльності в межах кваліфікації кримінальних правопорушень. Формуються також знання про основні інститути кримінального права та комплекс кримінальних правопорушень за вчинення яких передбачена відповідальність чинним Кримінальним кодексом України.

Метою навчальної дисципліни є надання здобувачам вищої освіти якісних знань належної глибини про основні інститути кримінального права та діяння, передбачені чинним законом про кримінальну відповідальність у якості кримінальних правопорушень.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння здобувачами вищої освіти нормативного визначення основних понять кримінального права;
- ознайомлення здобувачів із найважливішими інститутами Загальної частини Кримінального Кодексу України;
- ознайомлення здобувачів із складами кримінальних правопорушень, закріплених в Особливій частині Кримінального кодексу України;
- набуття навичок самостійного здійснення кваліфікації кримінальних правопорушень.

Предметом навчальної дисципліни є сучасна теорія кримінального права та правові норми, що містяться у чинному Кримінальному кодексі України.

Об'єкт навчальної дисципліни є кримінально правові відносини що складаються у процесі застосування кримінально-правових норм.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1.	ЗК1. ЗК2. ЗК4. ЗК7. ЗК8, СК7. СК8. СК12.
РН3.	ЗК6. СК9.
РН5.	ЗК1. ЗК2. ЗК4. СК7. СК11. СК15.

PH6.	ЗК1. ЗК2. ЗК4. ЗК8. СК11. СК12. СК13.
PH12.	ЗК3. ЗК4. СК12. СК15.
PH15.	ЗК6. СК9. СК10.
PH18.	ЗК3. СК7. СК8.
PH19.	ЗК1. ЗК2. ЗК4. СК11.
PH20.	ЗК1. ЗК2. СК11. СК12.

де, PH1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин

PH3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

PH5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю

PH6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

PH12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

PH15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

PH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи

PH19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

PH20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного

аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна частина. Вчення про кримінальне правопорушення. (3 семестр)

Тема 1. Поняття і система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність.

Загальні та специфічні ознаки кримінального права, його предмет і метод правового регулювання. Визначення кримінального права як галузі права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Завдання, функції і принципи кримінального права. Система кримінального права. Поняття закону про кримінальну відповідальність. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права. Структура Кримінального кодексу України. Диспозиції і санкції. Види диспозицій: проста, описова, бланкетна, відсилочна, змішана (комбінована). Види санкцій: відносно-визначені, альтернативні, їх різновиди. Поняття чинності (дії) кримінального закону: дія в часі і просторі. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність. Поняття та види більш м'якого та більш суворого закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної дії закону про кримінальну відповідальність.

Тема 2 Кримінальні правопорушення та їх види.

Визначення поняття кримінального правопорушення, його ознаки та місце в системі правопорушень. Формальний, матеріальний та формально-матеріальний підхід до визначення його поняття. Їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в ч.1 ст.11 Кримінального кодексу України. Ознаки кримінального правопорушення. Критерії відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень та від правомірної поведінки. Класифікація кримінального правопорушення та його види. Поняття кримінального проступку. Поняття злочину. Класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості. Злочини нетяжкі,

тяжкі та особливо тяжкі.

Тема 3. Склад кримінального правопорушення

Поняття складу кримінального правопорушення, його ознаки та види. Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Елементи кримінального правопорушення як явища реальної дійсності: об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторона. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону кримінального правопорушення як елементи його складу. Об'єкт кримінального правопорушення. Види об'єктів. Поняття предмета кримінального правопорушення та його місце в структурі його складу. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Поняття та ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення відповідно до ч.1 ст.18 КК. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Поняття службової особи відповідно до положень ч. 3 та ч. 4 ст.18 КК. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони загального складу кримінального правопорушення. Поняття вини. Умисел і його види. Необережність та її види. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони загального складу кримінального правопорушення.

Тема 4. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у ньому

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Поняття і види незакінченого кримінального правопорушення. Поняття готування до кримінального правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Поняття замаху на кримінальне правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Добровільна відмова. Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення: поняття і види. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови. Співучасть у кримінальному правопорушенні. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників. Форми співучасті. Спеціальні питання відповідальності за співучасть.

Тема 5. Множинність кримінальних правопорушень Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Множинність кримінальних правопорушень, її складові елементи та види: повторність, сукупність та рецидив. Одиначне кримінальне правопорушення та повторність кримінальних правопорушень. Одиначне

кримінальне правопорушення як складовий елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені (триваючі, продовжувані та складені кримінальні правопорушення). Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види повторності: фактична повторність та рецидив. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Реальна сукупність кримінальних правопорушень та повторність. Поняття рецидиву кримінальних правопорушень. Ознаки рецидиву. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий та складний; пенітенціарний; рецидив тяжких і особливо тяжких злочинів.

Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, передбачених Кримінальним кодексом України. Поняття, ознаки, підстави та види необхідної оборони. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність, Фізичний або психічний примус. Виконання законного наказу або розпорядження. Виправданий ризик. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Змістовий модуль 2. Вчення про покарання.

Тема 6. Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання.

Поняття кримінальної відповідальності. КК України про кримінальну відповідальність. Кримінальна відповідальність як один з видів юридичної відповідальності. Характерні ознаки кримінальної відповідальності. Момент виникнення і закінчення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності. Поняття і ознаки покарання.

Тема 7. Система кримінальних покарань.

Поняття і ознаки системи покарань. Поняття і значення класифікації покарань: за порядком призначення, за суб'єктом та за строком. Основні покарання. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Пробаційний нагляд. Арешт. Обмеження волі. Тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі. Додаткові покарання. Позбавлення військового спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Конфіскація майна. Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Штраф. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Обчислення строків покарання.

Тема 8. Загальні засади призначення покарання

Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Призначення покарання у межах, встановлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК. Призначення покарання враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Призначення покарання враховуючи необхідність і достатність покарання для виправлення особи та запобігання нових кримінальних правопорушень. Загальна характеристика та значення обставин, що пом'якшують і обтяжують покарання, їх види та характеристика. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за сукупністю вироків.

Тема 9. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності: обов'язкове і необов'язкове (факультативне); безумовне і умовне; залежно від правової підстави. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Тема 10. Звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого. Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування.

Тема 11. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру та підстави їх застосування. Примусове лікування. Спеціальна конфіскація, підстави та випадки застосування. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-

правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб (штраф, конфіскація майна, ліквідація).

Тема 12. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, особливості їх застосування. Призначення позбавлення волі неповнолітнім за сукупністю кримінальних правопорушень або вироків. Особливості застосування до неповнолітніх звільнення від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості умовно-дострокового звільнення від покарання осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18 років. Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18 років.

Змістовий модуль 3. Особлива частина. Частина перша (4 семестр).

Тема 13. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.

Тема 14. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти життя особи

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя. Життя як основний безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень. Початковий і кінцевий моменти кримінально-правової охорони життя. Поняття вбивства і його види: умисне вбивство та вбивство через необережність. Умисне вбивство та його види. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вбивство через необережність. Доведення до самогубства.

Тема 15. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.

Тяжке тілесне ушкодження. Критерії визнання тілесного ушкодження тяжким: медичний, соціальний, економічний, естетичний. Середньої тяжкості тілесне ушкодження. Легке тілесне ушкодження. Побої та мордування. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою. Каткування. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Насильницьке донорство.

Тема 16. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Поняття, загальна характеристика і види (система) кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Торгівля людьми. Експлуатація дітей. Незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги. Примушування до шлюбу: склад кримінального правопорушення.

Тема 17. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти власності.

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі та некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності: поняття, види, ознаки. Предмет корисливих кримінальних правопорушень проти власності. Визначення розміру завданих збитків залежно від вартості майна. Крадіжка. Грабїж. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності: поняття і види. Умисне знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна.

Тема 18. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок

акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Доведення банку до неплатоспроможності. Порухення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Маніпулювання на організованих ринках. Маніпулювання на енергетичному ринку. Незаконне використання інсайдерської інформації. Контрабанда, її види. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Незаконна приватизація державного, комунального майна. Протидія законній господарській діяльності. Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Розголошення комерційної, банківської таємниці або професійної таємниці на ринках капіталу та організованих товарних ринках. Приховування інформації про діяльність емітента. Незаконне використання інсайдерської інформації щодо оптових енергетичних продуктів. Доведення до банкрутства. Виготовлення, збут та використання підроблених цінних паперів (крім державних цінних паперів). Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей.

Змістовий модуль 4. Особлива частина. Частина друга.

Тема 19. Загальна характеристика правопорушень проти громадської безпеки

Поняття громадської безпеки, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Встановлення або поширення злочинного впливу. Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосуванням злочинного впливу. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи

радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 20. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

Поняття кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва, їх загальна характеристика та види. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 21. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження.

Тема 22. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо журналіста. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Посягання на життя журналіста. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Захоплення журналіста як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

Тема 23. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язано із наданням публічних послуг

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи. Зловживання владою або службовим становищем. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Службове підроблення. Декларування недостовірної інформації. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Зловживання впливом. Провокація підкупу.

Тема 24. Загальна характеристика та особливості кримінальних правопорушень проти правосуддя

Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти правосуддя. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Представництво в суді без повноважень. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Примушування давати показання. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Приховування злочину. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Поняття кримінального права за загальних знань про галузь. отримання знань про особливості систематизації кримінального права
Тема 2. Завдання 2	Поняття, види та ознаки кримінальних правопорушень
Тема 3.Завдання 3.	Поняття складу кримінального правопорушення, його елементи та ознаки
Тема 4. Завдання 4.	Поняття та види стадій кримінального правопорушення. Поняття, види та форми співучасті
Тема 5. Завдання 5.	Поняття множинності та її види Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: поняття, види.
Тема 6. Завдання 6..	Поняття кримінальної відповідальності та її форми. Поняття та ознаки покарання.
Тема 7. Завдання 7.	Поняття та ознаки системи покарань. Види кримінальних покарань.
Тема 8. Завдання 8.	Поняття загальних засад призначення покарання. Види загальних засад призначення покарання.
Тема 9. Завдання 9.	Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності.
Тема 10. Завдання 10.	Поняття звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення від покарання та його відбування.
Тема 11. Завдання 11.	Поняття інших заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру.
Тема 12. Завдання 12.	Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх..
Тема 13. Завдання 13.	Характеристика складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України.
Тема 14. Завдання 14	Характеристика складів кримінальних правопорушень проти життя.
Тема 15. Завдання 15.	Характеристика складів кримінальних правопорушень проти здоров'я.
Тема 16. Завдання 16.	Характеристика і види (система) кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Тема 17. Завдання 17.	Характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності.
Тема 18. Завдання 18.	Характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. 1.
Тема 19. Завдання 19.	1.Поняття громадської безпеки, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень.
Тема 20. Завдання 20.	Характеристика складів кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
Тема 21. Завдання 21.	Характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.
Тема 22. Завдання 22.	Характеристика і види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.
Тема 23. Завдання 23.	Характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
Тема 24. Завдання 24.	Характеристика й види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.3

Таблица 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 2.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання.
Тема 3.	Вивчення лекційного матеріалу Виконання домашнього завдання.
Тема 4.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання модульної контрольної роботи
Тема 5.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання.
Тема 6.	Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.
Тема 7.	Виконання домашнього завдання.
Тема 8.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 9.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 10.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 11.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання.
Тема 12.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.

Тема 13.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 14.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 15.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 16.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 17.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання.
Тема 18.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.
Тема 19.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 20.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 20.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 21.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 22.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання
Тема 23.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання.
Тема 24.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція, лекція-діалог (Тема 1-24), проблемна лекція (Тема 1-24).
Практичні (практична робота (Тема 1-24, Творчі роботи здобувачів (Теми 11, 17).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

Третій семестр форма контролю - залік.

Максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (до 5 балів за кожне, загалом до 60 балів); перевірка успішності виконання творчої роботи

(реферату - максимально 20 балів); модульні контрольні роботи, що проводиться 2 рази за семестр (максимальний бал, який здобувач може отримати за кожну модульну контрольну роботу 10 балів, загалом до 20 балів).

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається

для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (до 5 балів за кожне, загалом до 60 балів); перевірка успішності виконання творчої роботи (реферату - максимально 20 балів); модульні контрольні роботи, що проводиться 2 рази за семестр (максимальний бал, який здобувач може отримати за кожну модульну контрольну роботу 10 балів, загалом до 20 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Четвертий семестр форма контролю - екзамен.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів).

Підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу

Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів.

Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль третій семестр: виконання практичних завдань (до 5 балів за кожне, загалом до 40 балів); перевірка успішності виконання самостійної роботи (реферату - індивідуального науково-дослідного завдання – у кількості 2 шт. - максимально 5 балів за кожне завдання загалом до 10 балів); модульні контрольні роботи, які включає тестові завдання та практичні ситуації, що проводиться 2 рази за семестр (максимальний бал, який здобувач може отримати за кожну модульну контрольну роботу 5 балів, загалом до 10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Правове регулювання економіки»

Навчальна дисципліна "Кримінальне право"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

I ТЕСТИ (макс. 20 балів):

1. Які види чинності передбачає КК України:
 - а) часову, галузеву, міжгалузеву;
 - б) у часі та у просторі;
 - в) просторову, постійну, уніфіковану.
 - г) інформаційну, змістовну.

2. У яких випадках кримінальне правопорушення вважається вчиненим на території України:
 - а) якщо його було почато, продовжено, закінчено або припинено на території України;
 - б) якщо його виконавець діяв на території України;
 - в) якщо хоча б один зі співучасників діяв на території України;
 - г) варіанти а, б і в.

3. Визначення поняття кримінального правопорушення у КК України є:
 - а) формальним;
 - б) матеріальним;
 - в) процесуальним;
 - г) формально-матеріальним.

4. Поняття «діяння» охоплює:
 - а) дію і бездіяльність;
 - б) дію, бездіяльність, наслідки;
 - в) дію, бездіяльність, наслідки, причинний зв'язок;
 - г) активну дію.

5. Вкажіть склади кримінальних правопорушень за конструкцією:
 - а) основні, кваліфіковані, формальні;
 - б) матеріальні, прості, складні;
 - в) матеріальні, формальні, усічені;
 - г) формально-матеріальні і акцентовані.

6.Сукупність всіх суспільних відносин, які охороняються законом про кримінальну відповідальність, є ... об'єктом .

- а) родовим;
- б) видовим;
- в) загальним;
- г) безпосереднім

7. Обов'язковими ознаками об'єктивної сторони кримінального правопорушення з формальним складом є:

- а) діяння та його наслідки;
- б) діяння, його наслідки та причинний зв'язок;
- в) діяння;
- г) суспільно-небезпечні наслідки.

8.Загальним віком кримінальної відповідальності є:

- а) 16 років;
- б) 18 років;
- в) 14 років;
- г) 21 рік.

9.Факультативними ознаками суб'єктивної сторони злочину є:

- а) вина;
- б) мотив та мета;
- в) вина та мотив;
- г) емоційний стан.

10. Визначте види умисних вбивств:

- а) прості, ускладнені, складні, одиничні;
- б) умисні, необережні, з подвійною форою вини;
- в) з обтяжуючими обставинами, з пом'якшуючими обставинами та без таких обставин;
- г) прості, з обтяжуючими обставинами та з особливо обтяжуючими обставинами.

II ВІДКРИТІ ПИТАННЯ (макс. 5 балів)

- 1. Розбій.
- 2. Умисне вбивство.

III ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ (макс. 15 балів)

Громадянин Затулкін влітку 2021 року віддав громадянину Ревіну 5000 дол. США, маючи намір купити в нього дачу. Однак угода не була укладена, а Ревін, повернувши частину грошей, решту віддати відмовився,

аргументувавши це тим, що він поніс витрати на оформлення необхідних для угоди докуменетів.

Чи є в діях Ревіна ознаки кримінального правопорушення?

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Екзаменатор: к.ю.н., доц. Шинкарьов Ю.В.

Зав. кафедрою : к.ю.н., доц Шинкарьов Ю.В.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет включає 10 тестів, одне відкрите питання та одне практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в **2 бали**. Максимальна кількість балів – **20**

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання - 5 балів, із них:

5 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

4 бали передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

3 бали передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

2 бали передбачає неповні знання здобувача основної літератури; здобувач лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

1 бал ставиться, коли здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на зазначене питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач не розкрив поставлене питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Практичні завдання.

Практичне завдання - ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить **15 балів**, із них:

15 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Відповідь повна, логічна, містить аналіз і систематизацію. В кінці дає проаналізований та обґрунтований висновок ситуаційного завдання.

14 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. При вирішенні ситуаційного завдання припускається окремих незначних нечіткостей.

13 - здобувач вирішує ситуацію повністю, з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Його відповіді в цілому правильні, логічні і достатньо обґрунтовані з незначними помилками.

12 - здобувач вирішує ситуацію неповно, з суттєвими помилками. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти не застосовує. Висловлює у висновках лише свою думку чи своє бачення вирішення ситуаційного завдання, припускається значної кількості помилок.

10-11 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти відсутні. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, без відтворення окремих норм, припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

8-9 - здобувач вирішує ситуацію з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Але висновок суперечить зазначеним нормативним актам.

6-7 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти зазначає, але висновок робить зовсім інший, що суперечить зазначеному законодавству.

4-5 - здобувач правильно вирішити ситуацію не може. Володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів.

2-3 - здобувач зазначає лише статті законодавства та/або вказівки на нормативний акт/акти, обґрунтування та визначення відповіді відсутні.

1 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може. Висловлює свою думку без посилань на законодавство.

0 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%E2%F96-%E2%F0#Text>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. Гришук В. К. Кримінальне право України: Загальна частина: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників юридичних факультетів закладів вищої освіти. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 666 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2744>.

4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [Харченко В. Б., Житний О. О., Орлов Ю. В. та ін.]; за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. 428 с. – ISBN 978-966- 610-097-2. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Kryminalne-pravo-Ukrainy_Zahalna-chastyna_pidruchnyk_KhNUVS_2020.pdf

5. Кримінальне право в умовах глобалізації суспільних процесів: традиції та новації : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. / [редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), Л. М. Демидова (заст. голов. ред.), А. П. Гетьман та ін.]. – Харків : Право. 2020. 776 с. URL: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%97%D0%B1_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2-%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_2020_01062020-1.pdf

6. Топчій В. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Навчальний посібник у схемах; Держ. фіскальна служба України, Ун-т ДФС України, Союз юристів України ГО « Всеукраїнська асоціація кримінального права». Вінниця «ТВОРИ», 2019. 344 с. URL: <https://ir.dpu.edu.ua/items/b0356de1-e866-462b-9aef-6af68c75d307>

7. Сухонос В.В. Кримінальне право України. Особлива частина:

підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020. - 672 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/Sukhonos_KrumGpravo.pdf

Додаткова

8. Житний О. О. Темпоральні властивості законодавства України про кримінальну відповідальність (національно-правовий та міжнародно-правовий аспекти регулювання) / Житний О. О. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Право. 2013. Вип. 16. - С. 128- 131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2013_1082_16_33

9. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник [Текст] / В.В. Сухонос, Р.М. Білокінь / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.В. Сухоноса, Суми: Університетська книга, 2018. – 420 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80662>.

16.Шинкарьов Ю.В. Призначення покарання неповнолітнім особам як спеціальна засада призначення покарання. Зб. наук. праць Харківськ. нац. пед. ун-ту імені Г.С. Сковороди. Сер. Право. Х.: Наук. видання. . 2023. Вип. 38. С.54-60. URL: <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/4EjPRpxl/>

17.Шинкарьов Ю.В. Окремі новели кримінального законодавства. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. №4 (19). С. 102-107. URL:

<http://apie.org.ua/uk/%d0%be%d0%ba%d1%80%d0%b5%d0%bc%d1%96-%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%bb%d0%b8-%d1%81%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%b7%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b4%d0%b0%d0%b2%d1%81%d1%82/>

18.Шинкарьов Ю.В. Щодо проблематики бойового імунітету в сучасному праві України. б. наук. праць Харківськ. нац. пед. ун-ту імені Г.С. Сковороди. Сер. Право. – Х.: Наук. видання. – Вип. 37. – 2023. С.36-43

URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/law/article/view/12455>

19.Шинкарьов Ю.В. Бойовий імунітет: компаративний аналіз. Європейські перспективи. 2022.№3. С.196-199. URL: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2022-3/EP_2022_3.pdf.

Інформаційні ресурси

20. <http://zakon4.rada.gov.ua/> Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство).

21. Єдиний державний реєстр судових рішень. <https://reyestr.court.gov.ua/>